

Một số kiến nghị nhằm nâng cao tính tích cực của sinh viên trong học tập môn Tin học tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân

Bùi Đăng Khoa*

* Khoa Ngoại ngữ - Tin học, Trường ĐH Cảnh sát nhân dân

Received: 16/12/2022; Accepted: 22/12/2022; Published: 26/12/2022

Abstract: In the work of education and training, the Party Committee - Rector of the People's Police University has always paid attention to and focused on innovating teaching and learning methods. Therefore, over the past time, lecturers of the Faculty of Foreign Languages and Informatics have constantly innovated teaching and learning methods, in which the teaching method of "student-centered" is an active teaching method. to promote the active self-study, initiative and creativity of learners in studying Informatics at the People's Police University. In the content of this article, the author has clarified some difficulties and problems and made some recommendations and suggestions to improve the learning efficiency of Informatics at People's Police University in the coming time..

Keywords: Active, informatics, students, lecturers, People's Police University

1. Đặt vấn đề

Nghị quyết số 29NQ/TW ngày 4/11/2013 của BCH TW Đảng Khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo nêu rõ: “Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực. Chuyển từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong dạy và học”. Bên cạnh đó, tại Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII tiếp tục khẳng định “giáo dục là quốc sách hàng đầu, phát triển giáo dục và đào tạo nhằm nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài. Chuyển mạnh quá trình giáo dục chủ yếu từ trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học; học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn”. Qua đó cho chúng ta thấy, vấn đề đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục trong xu thế hội nhập với nền giáo dục toàn cầu là một thách thức to lớn đối với nền giáo dục Việt Nam hiện nay. Chính vì thế, các cơ sở giáo dục ở Việt Nam đang từng bước áp dụng những thành tựu khoa học giáo dục tiên tiến trên thế giới vào thực tiễn giáo dục Việt Nam nhằm nâng cao

chất lượng và hiệu quả giáo dục của nước ta để tiến kịp với trình độ tiên tiến của khu vực và thế giới. Trước yêu cầu thực tế đó trong những năm qua Đảng ủy, Ban Giám hiệu Trường Đại học Cảnh sát nhân dân đã luôn quan tâm, chú trọng đổi mới công tác giáo dục đào tạo. Đặc biệt luôn khuyến khích, đôn đốc nhắc nhở đội ngũ cán bộ, giảng viên nhà trường trong đổi mới phương pháp giảng dạy để từ đó nâng cao ý thức, tính tích cực của sinh viên trong nghiên cứu, học tập tại trường.

Để phát huy tính tích cực tự học, tự nghiên cứu trong sinh viên khi học môn Tin học thì việc đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy năng lực người học đáp ứng nhu cầu đổi mới phương pháp và nâng cao chất lượng giáo dục hiện nay là cần thiết. Mặt khác hoạt động dạy và học môn Tin học tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân là một tế bào của nền giáo dục quốc gia. Chính vì thế, nâng cao chất lượng dạy và học môn Tin học tại nhà trường là góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo trong giai đoạn hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

Trong thời gian qua, được sự quan tâm sâu sát của Đảng ủy, Ban giám hiệu đến công tác giáo dục và đào tạo nói chung và hoạt động dạy và học môn Tin học nói riêng, đặc biệt nhà trường đã trang chú trọng quan tâm, đẩy mạnh trang bị đầy đủ trang thiết bị, phương tiện dạy học như: phòng máy thực hành, máy chiếu, bảng thông minh, loa, các phần mềm giảng

dạy Netsupport School, phần mềm trắc nghiệm MC Test... Mặt khác, Cấp ủy, lãnh đạo Khoa đã luôn đi sâu chỉ đạo đưa vào các phương pháp dạy học tích cực trong thực hành môn Tin học, như: diễn trình làm mẫu, thực hành 3 bước, 4 bước hoặc 6 bước,... Đồng thời luôn đôn đốc, kiểm tra, nhắc nhở giảng viên trong đơn vị trên tất cả các khâu trong đó chú trọng khâu lên lớp giảng dạy cho sinh viên. Về phía giảng viên trong Khoa đã vận dụng các phương pháp giảng dạy thực hành chủ đạo và kết hợp các phương pháp giảng dạy tích cực cũng như trò chơi sự phạm vào môn học. Tuy nhiên, kết quả nhận lại qua khâu kiểm tra, đánh giá của sinh viên vẫn còn một số sinh viên chưa đạt yêu cầu, một số giờ giảng còn chưa thực sự sôi nổi, lôi cuốn. Chất lượng học tập còn hạn chế ở một số SV nêu trên xuất phát từ sự thiếu tích cực, tự giác trong nghiên cứu, học tập môn học, cụ thể:

Một là, hoạt động tương tác giữa sinh viên với giảng viên, sinh viên với sinh viên còn quá ít trong suốt quá trình học tập

Trong quá trình giảng viên vận dụng các phương pháp giảng dạy tích cực như phương pháp dạy học theo nhóm, khi giảng viên gọi trả lời thì gặp khó khăn trong trình bày nội dung, nhiệm vụ của nhóm được phân công đảm nhiệm do các sinh viên này không chủ động nghiên cứu tài liệu, không mạnh dạn và chủ động trong các hoạt động của nhóm. Bên cạnh đó, các bài tập thực hành giảng viên giao không chủ động thực hiện hoặc thực hiện không kịp thời gian quy định, hoặc có thực hiện thì làm qua loa, không chú tâm vào nhiệm vụ được giao, không tự tìm kiếm các bài tập thêm để tự luyện tập thực hành, nâng cao, mở rộng kiến thức. Quá trình học tập trên lớp, ít tham gia tương tác với thầy cô, ít trao đổi với giảng viên nội dung còn khúc mắc. trong hoạt động tương tác với các sinh viên khác trong nhóm, trong lớp SV còn ngại, còn ỷ lại trong trao đổi, học tập nội dung kiến thức với các bạn học cùng lớp.

Hai là, học viên còn thụ động trong quá trình chiếm lĩnh tri thức môn học

Trong các phương pháp dạy học tích cực luôn đề cao vai trò của người học, luôn lấy người học làm trung tâm, người giảng viên đóng vai trò dẫn dắt, định hướng. Trong quá trình dạy và học người học là trung tâm, đóng vai trò chủ động thì nay sinh viên lại thụ động trong việc tiếp cận tri thức, không xác định rõ được vị thế của mình. Vẫn thụ động chờ giảng viên truyền thụ kiến thức, mặc nhiên kiến thức là từ

giảng viên truyền đạt. Chính tư duy này, mà sinh viên trở nên thụ động, lười học, lười nghiên cứu. Dẫn đến kết quả, khi kiểm tra, thi có thái độ quay cóp, hỏi bài thi, giờ tài liệu, không hoàn thành bài thi theo thời gian quy định, kết quả bài làm yếu, kém không đạt yêu cầu.

Xuất phát từ một số vướng mắc khó khăn trên, tác giả đưa ra một số kiến nghị nhằm góp phần nâng cao tính tích cực của SV trong học tập môn Tin học tại trường trong thời gian tới:

2.1. Về phía giảng viên nhà trường

2.1.1. Cần giúp sinh viên xác định rõ tầm quan trọng của môn Tin học đối với sinh viên tại thời điểm học và sau khi ra trường

Giảng viên phân tích cho sinh viên hiểu rõ môn Tin học là một môn học mà học viên cần phải hoàn thành trước khi kết thúc khóa học, góp phần vào thành tích chung của sinh viên khi ra trường. Học tốt môn Tin học giúp học viên thực hiện tốt các công tác sau này tại đơn vị công tác như: biết cách tổ chức, lưu trữ và khai thác thông tin dữ liệu số một cách khoa học hệ thống và đảm bảo an toàn, có kỹ năng soạn thảo văn bản nhanh,... Từ đó sinh viên mới xác định rõ động cơ học tập, xây dựng được mục tiêu học tập mà mình cần phải hướng tới.

2.1.2. Sử dụng các phương tiện trực quan sinh động trong bài giảng

Thực tế công tác giảng dạy trong thời gian qua cho thấy, đối với giảng viên khi lên lớp không phải tất cả giảng viên đều có giọng chuẩn phổ thông. Mặt khác, sinh học viên học tại trường được tuyển từ nhiều vùng miền khác nhau của đất nước, nên để có thể lắng nghe trọn vẹn được nội dung của giảng viên truyền tải là điều không dễ dàng. Để bài giảng được sinh động, lôi cuốn và để cho sinh viên có hứng thú, tích cực, chủ động, tự giác trong học tập, đòi hỏi đội ngũ giảng viên có thể tăng cường học tập môn học qua các Video, phim khoa giáo,... Phương pháp này nhằm giúp giảng viên có thể truyền tải nội dung đến học viên một cách hiệu quả, khoa học, còn người học hứng thú, tích cực hơn trong nghiên cứu và học tập.

2.1.3. Cần chủ động giúp học viên chuẩn bị và nghiên cứu tài liệu cho bài học tiếp theo

Trước khi kết thúc một bài học, giảng viên chủ động dành thời gian trao đổi với lớp học để giới thiệu bài học tiếp theo và chỉ dẫn hướng tiếp cận, nguồn tài liệu để sinh viên chuẩn bị, nghiên cứu trước. Hiện nay, sinh viên có xu hướng truy cập internet nghe nhìn nhiều hơn. Chính vì vậy, giảng viên cũng có thể

cung cấp các video, các đường link hướng dẫn học tập môn học qua youtube, ... Việc tìm kiếm, chuẩn bị tài liệu, nghiên cứu trước tài liệu giúp cho sinh viên có hứng thú, chủ động, tích cực hơn trong học tập, sẵn sàng tiếp thu nội dung bài học, thái độ tích cực tương tác với bài giảng giúp cho bài học được diễn ra sôi nổi, hiệu quả.

2.1.4. Phải tôn trọng và khuyến khích ý kiến của người học

Trong quá trình dạy và học, một giờ học hiệu quả, thể hiện qua lượng tương tác của người học với nội dung bài học. Sinh viên có thể đưa ra ý kiến, câu trả lời, thắc mắc, ... có thể đúng hoặc sai thì giảng viên giảng dạy cũng cần ghi nhận, khích lệ để học viên không ngại trước đám đông là mình nói không chuẩn, nói sai. Giảng viên cần khích lệ, căn cứ vào các nhóm học tập để giao cho các sinh viên học lực khá, giỏi hướng dẫn, hỗ trợ các sinh viên khác trong các nội dung thực hành môn Tin học. Sự điều phối này của người dạy giúp cho lớp học có không khí thoải mái, đoàn kết, gắn bó, giúp cho người học tự tin, tích cực, sáng tạo trong học tập, từ đó thúc đẩy quá trình dạy và học môn Tin học ngày càng đạt hiệu quả hơn. Qua đó ta thấy, quá trình tương tác giữa giảng viên và sinh viên thông qua hoạt động dạy và học vừa là môi trường tạo điều kiện thuận lợi giúp sinh viên mạnh dạn phát triển kỹ năng thuyết trình trước đám đông, chính điều này sẽ giúp ích rất lớn cho sinh viên sau khi tốt nghiệp ra trường về môi trường công tác thực tế. Mặt khác, quá trình tương tác giữa giảng viên và sinh viên thông qua hoạt động dạy và học vừa là cơ sở để giảng viên có thể nhìn nhận đánh giá một cách khách quan, công bằng đúng với thực lực của người học, để làm được điều đó đòi hỏi mỗi giảng viên trong nhà trường nói chung và giảng viên Khoa Ngoại ngữ, tin học nói riêng phải không ngừng học tập trao đổi kiến thức, chủ động tìm hiểu, đổi mới phương pháp giảng dạy để ngày càng đáp ứng hơn với yêu cầu của hoạt động dạy và học tại nhà trường

2.1.5. Phải biết đánh giá học viên qua nhiều hình thức

Để đánh giá kết quả của SV nhà trường, ngoài các bài kiểm tra thường xuyên, định kỳ, thì còn có một bài thi kết thúc môn học. Giảng viên giảng dạy cần linh hoạt lấy điểm qua nhiều hình thức để thúc đẩy tính tích cực học tập của SV, như: vấn đáp, tự luận, thực hành, ... từ đó người học nhận thấy việc chủ động tương tác với môn học có phản hồi ngay

kết quả càng khích lệ tinh thần của người học tích cực, chủ động sáng tạo hơn trong học tập.

2.2. Về phía sinh viên nhà trường

Sinh viên phải tự trang bị cho mình kỹ năng, phương pháp học, tự học và phải xác định rõ vai trò “làm chủ” của mình trong học tập, đặc biệt là trong thực hành môn Tin học theo phương pháp chủ đề mà giảng viên đã đề ra. Cần rèn luyện, hình thành ý thức và thái độ đúng đắn trong học tập, loại bỏ các tư tưởng tiêu cực; tích cực tham gia học tập, nghiên cứu đề chiếm lĩnh tri thức, biết cách suy luận để tìm tòi và phát hiện tri thức mới. Sinh viên phải chủ động tham gia trao đổi kinh nghiệm bản thân, kinh nghiệm lĩnh vực công tác nhằm giúp đỡ nhau cùng tiến bộ hoàn thành tốt nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cũng như có thể tái tạo tốt nhất tri thức khi trở về cơ quan, đơn vị công tác, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của lực lượng Công an nhân dân trong tình hình hiện nay.

3. Kết luận

Việc đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển tính tích cực của người học đã góp phần quan trọng nâng cao kết quả dạy và học tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân. Đổi mới phương pháp dạy học là một nội dung quan trọng của quá trình đổi mới giáo dục - đào tạo nói chung, đổi mới phương pháp dạy học môn Tin học nói riêng. Thông qua quá trình đổi mới phương pháp dạy học với phương châm lấy người học làm trung tâm đã phần nào nâng cao ý thức, phát huy tích cực trong nghiên cứu học tập của sinh viên Trường Đại học Cảnh sát nhân dân trong tình hình hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. <https://dangcongsan.vn/doi-moi-can-ban-va-toan-dien-giao-duc-dao-tao/tin-tuc/mot-so-bien-phap-nham-phat-huy-tinh-chu-dong-tich-cuc-sang-tao-cua-nguoi-hoc-346154.html>, Cập nhật 24/03/2022;
2. Nguyễn Lăng Bình, Đỗ Hương Trà, *Dạy và học tích cực, một số phương pháp và kỹ thuật dạy học*, NXB Đại học sư phạm;
3. Nguyễn Đức Hiếu, (2019), *Quản lý giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học viên ở các trường Cao đẳng CSND hiện nay*, Luận văn quản lý giáo dục Hà Nội;
4. Nghị quyết số 29NQ/TW ngày 4/11/2013 của BCH TW Đảng Khóa 11 về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo”;
5. Luật giáo dục;
6. Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng Cộng sản Việt Nam.